

În revista "Flacăra lui Adrian Păunescu", 16-22 octombrie 2020, am descoperit în textul semnat de academicianul Nicolae Dabija, inspirat intitulat "Schimbările culturale - ca niște transplanturi de vise", o mulțime de idei, ale căror tâlcuri profunde ne îndeamnă la reflecție asupra timpului prezent și al frământărilor prin care trece omenirea, încât, ceea ce voi consemna, se potrivește imperativului exprimat prin sintagma "De luat aminte". E aproape de neiertat, cu câtă ușurință, ne dispensăm de ținerea de minte ca și de luarea aminte, asupra a ceea ce se întâmplă cu noi înșine, cu cei din preajma noastră, cu țara noastră și în lume, în ansamblul său.

Deosebit de receptiv, la tot ce se petrece în Basarabia, încă tânjind cu disperare, să revină la sânul mamei România, de la care a fost răpită, începând cu anul 1812, de mai multe ori. Ultima răpire și cu cea mai mare durată în timp a fost cea ca urmare a ultimatumului sovietic din 28 iunie 1940. A fost datorată, nemernicului pact secret dintre Germania fascistă și Uniunea Sovietică, din 23 august 1939, cunoscut sub numele Ribentrop-Molotov, cu grave consecințe asupra a ceea ce se întâmplă în lume, mai cu seamă, pe plan cultural, spiritual. Așa ne explicăm cum basarabeanul Nicolae Dabija, este, așa cum am aflat dintr-un articol al ziaristului Mihai Vicol: "Scriitorul român, cu cele mai multe premii internaționale, (Premiul Național de Literatură Changwon K.C.) ca poet de renume vă urăm să contribuiți și-n continuare la dezvoltarea literaturii și a culturii mondiale". 26 septembrie 2020. Copreședinții Comitetului de acordare a Premiului literar Internațional Changwon KC.Moo Hung, au fost primarul orașului Changwon, Jae Kyu Park, rectorul Universității Kyungnam. Întrucât conferința rostită în on-line, în cadrul ceremoniei de premiere a fost publicată și în revista "Flacăra lui Adrian Păunescu", precum și datele menționate în acest material, îmi iau îngăduința de a reproduce cele mai semnificative fragmente, care, cu adevărat sunt "de luat aminte". "Scriitorul Nicolae Milescu-Spătaru, acest Marco Polo al Moldovei, ajungând în secolul al XVII-lea în China, fusese convins că se află la marginea pământului și că dincolo de această țară - lume nu mai există. Dar dacă ar fi vizitat și Coreea, sunt convins că ar fi descoperit și cealaltă jumătate a lumii. Coreea e cât o lume. O planetă aparte. Un univers. Asta e părerea pe care mi-a lăsat-o în 2019 Coreea de Sud, cu istoria, tradițiile, oamenii și marea sa literatură". La ediția din anul trecut a Festivalului Internațional de Poezie din Coreea de Sud, atunci când am vizitat vechea capitală a țării Suwon Hwaseong, m-am bucurat de faptul că memoria Coreei multisekulare este vie aici. Memoria este foarte importantă pentru orice popor. Biologul englez Charles R. Darwin susținuse că omul provine de la maimuță. Dar adeseori, îmi vine să cred inversul: că ea, biata maimuță, se trage de la om. Și explic de ce cred astfel: în evoluția omenirii, o parte din aceasta și-a păstrat memoria și a ajuns la ceea ce este astăzi. Pe când, o altă parte, la o anumită cotitură a istoriei, s-a dezis de ea - e și memoria o povară, trebuie să ții mereu minte care ți-e numele, cine sunt părinții tăi, cine ți-s prietenii, unde e locul în care îți ai casa - și această parte a omenirii a regresat continuu. Iar din componenții ei au provenit maimuțele:

din oamenii fără memorie. Iată de ce este importantă memoria. Suwon este un excepțional monument al memoriei colective. Dacă nu ai văzut Suwon, e ca și cum n-ai văzut Coreea. Nu poți cunoaște această țară fără să fi văzut Suwon. Aici în alte secole, poeții coreeni mânuiau la fel de bine atât pana de scris cât și arcul cu săgeți. Parcă am și văzut pe treptele de piatră ale vechiului castel urmele amiralului și poetului Yi Sunsin, despre care am aflat că a căzut într-o luptă murmurând versuri: <<La șold cu o sabie tăioasă, și-n inimă cu dragostea pentru patria mea>>. Nu întâmplător, în marea literatură coreeană, găsești între creatorii ei și locatarii ai Suwon-ului: regi, prințese, amirali, comandanți de oști, mari feudali. Un scriitor este preocupat, cel mult de memoria cuvintelor. La acestea se adaugă memoria viselor. Eu aș numi traducerea dintr-o literatură în alta - transplant de vise. Visele pot fi și ele martori importanți în participarea noastră la istorie. Citisem în presă că în SUA, inima unei fetițe de 10 ani, ucisă de un necunoscut i-a fost transplantată unei copile cu suferințe cardiace de aceeași vârstă. Din acel moment i s-a schimbat modul de viață, iar visele nu-i mai aparțineau. La câteva zile de la operație ea a visat momentul și locul crimei, l-a văzut în coșmarul ei pe ucigaș și l-a putut descrie. Poliția i-a luat indiciile în serios și a dovedit că relatările referitoare la crimă ale victimei, a cărei inimă o purta în piept copila, erau exacte. Criminalul a fost reținut și condamnat. Unicul martor la proces au fost visele fetei operate. Criminalul n-a avut încotro și, atunci când i s-au descris împrejurările în care a avut loc crima și-a recunoscut vina. Aceasta este misiunea unui om de creație: să depună mărturie cu visele sale la devenirea unui popor, la trecerea acestuia prin labirinturile timpului. Visele poetului, ca și visele acestei fetițe americane, pot deveni martor cheie, apărător sau acuzator important, atunci când vine vorba de lucruri ce vizează destinul semenilor, al omenirii, al planetei. Savanții au dovedit că celulele ale memoriei sunt prezente peste tot, până și în lacrimi. Cu atât mai mult în cuvinte, cele cu care poetul scrie sau de care se lasă scris la rândul lui. Un poet nu doar creează poezia, el trăiește în ea, respiră cu ea, își modelează destinul după cerințele ei. Despre marele nostru poet Mihai Eminescu, clasic al literaturii române din România și Republica Moldova, se afirmă că el a <<eminescianizat>> natura, dragostea, literatura. La fel se poate afirma despre toți marii condeieri. Ei fac ca timpul să-și încetinească cursul în preajma operelor lor: precum râurile repezi, atunci când trec prin fața unui templu. Ei modelează sufletele unui popor. Pandemia prin care trecem astăzi cu toții, este pentru fiecare țară ca și pentru fiecare persoană și un mare examen. În această autoizolare, omul a trăit în paralel în două dimensiuni opuse: oportunitatea de a fi singur cu gândurile sale și frica de a rămâne singur cu el însuși. Am impresia că abia acum omul a început să aprecieze cu adevărat darul excepțional care i s-a oferit, acela de a comunica, de a dialoga, posibilitatea de a fi tu însuși fiind împreună cu alții. După COVID-19, sunt convins că omenirea va fi alta, că omul va deveni altul. E o lecție tristă, din care el ar trebui să tragă învățăminte. Aș dori ca după această pandemie să-i urmeze o alta, opusă acesteia - Pandemia Bunătății, a Solidarității umane, a Toleranței, a Culturii, a Poeziei. Ca omul să dovedească încă o dată că puternicia lui vine de la spirit. P.S. Mă bucur de acest prilej, ca în numele Președintelui Fundației Literar-Istorice "Stoika", directorul revistei "Independența Română - Independența prin cultură", Florian Laurențiu Stoica, a întregului colectiv redacțional, să adresez sincere felicitări distinsului poet Nicolae Dabija, pentru înalta distincție cu care a fost onorat și în același timp, să-mi arăt recunoștința, mulțumindu-i pentru volumul domniei sale "Pe urmele lui Orfeu", și pentru autograful cu care m-a răsplătit pentru cele rostite despre conținutul volumului lansat la librăria "Mihail Sadoveanu", pe care, îmi iau îngăduința de a-l cita: "Fratelui Geo Călugăru - recunoscătoare îi e Basarabia, amara pentru că pune umărul să ne întâlnim cu Țara. Cu drag, Nicolae Dabija, 16 decembrie 2016, București".

Geo Călugăru